

VILÁG OSSZÁG

Kolozsvár
1945 november 5

Felelős főszerkesztő: BALOGH EDGAR

Hétjő
II. évf., 242. szám

A nemzetiségi kérdés — a demokrácia kérdése

Irtá: Bányai László

A magyarság századokon át az előtt a kérdés előtt állt, hogy vagy uralkodni akar a Kárpát-medence többi népein és akkor kényyszerű módon a német hódító törekvések szolgálatába áll, vagy pedig szövetséges a szomszédos kis népekkel és velük együtt küzd a közös szabadságért, a közös demokratikus fejlődésért. A magyar reakciós rétegek hatalmi előjogok megőrzése és a koncon való részvételében mindent elkövettek, hogy a német hódítókkal összefogjanak a Kossuthok, az Ady Endrék prófétai intése ellenére. A magyar „hegemóniáról”, „uralkodásról” való lemondás nemzetárulásnak ment előtük s csak az volt az igaz magyar számukra, aki a történelmi előjogok elvét s ezzel együtt a nemzetgyilkos németbarát politikát vallotta.

A demokrácia Magyarországon a mágnásbirtokok felosztásával kihuzta a talajt az alól a réteg alól, amely a történelem folyamán a Dunavölgyében a jobbágyelnyomás és a nemzetiségi elnyomás legkirívóbb megtestesítője volt. Ez azonban korántsem jelentette ennek a rétegnek, valamint száz meg száz fullajtárjának a megsemmisülését, akik ma nemcsak Magyarországon, hanem Erdélyben is, a román reakciós, ugynevezett „történelmi” pártokhoz hasonlóan, régi kiváltságaik feltámasztásáról ábrándoznak.

Ezeket a köröket nem térítette el ettől a végzetes úttól két világháború minden pusztító következménye sem. S a hitleri német imperializmus megsemmisülésével a nemzetközi reakció egyéb gécpontjai után nyulnak támogatásért zavarteltő törekvések számára.

Ezek a körök nem vontak le semmiféle tanulságot, s a népet ma sem tekintik egyéneknek, mint eszüknek uralmi céljaik érdekében. Ugyanazokat a megtévesztő módszereket használják újra, amelyekkel a bécsi döntés előtt annyiszor találkozunk valóban „kisebbségi” sorsunkban.

A múlt világháború utáni két évtizeden át mit csináltak ezek az urak? Arra törekedtek, hogy revíziós propagandájukkal tömegünket távolítsák a román demokrácia erőikkel való közös szabadságharctól. Ugyanakkor az akkori román uralkodó körökkel együttműködtek különböző bankok, részvénytársaságok útján magyar tömegünk kizsákmányolására. A fasiszta rablógyerekektől való esodavárásba igyekeztek belefutni az ittélő magyarság harci készségét. Közben mindent elkövettek, hogy megtámogassák éppen a magyar dolgozókat utcarátevő s az ország egész népét szabadságharcától megfosztó fasiszta diktatúrákat. A Magyar Dolgozók Szövetségét pedig, amely az ittélő magyarság intézményeinek demokratizálására, a népi erők érvényesítésére törekedett, a hírhedt multbeli sziguranca közzel együttműködve igyekeztek letörni. A MADOSZ-nak az illegális Kommunista Párttal s a román földművelésügyi és Erdélyi Frontjával való történelmi jelentőségű háború és fasisztaellenes harci szövetségét nemzetárulásnak bélyegezték, s a román reakcióval közösen egyengették az utját a hitleri imperializmus kelet-európai terveinek, a magyar és román nép közös rabságának, közös pusztulásának.

Mindazok, akik román és magyar részről a társadalmi kérdést csak kizsákmányolással, a nemzetiségi kérdést csak elnyomással tekintették megoldhatónak, együttesen futottak a fasiszta karjaiba. Hitler ezek után természetesen vágtatott Erdélyt, hogy mind Magyarországgal, mind Romániával szemben egyszerre játszassa a reménytelenül elcsúszott pártfogó szerepét, hogy egyszerre zsarolhassa őket.

Azok az észak-erdélyi magyarok, akikkel a bécsi döntés után a revíziót, mint a felszabadulást ünnepelték, nem sokára a donl mezőkön fizették meg az elűnés árát. Száz meg száz ezer ártatlan életnek kellett elpusztulnia, a mai Magyarország kétharmadának romba dőnie Horthy, Fehérvárosi és a többi bevonulásra szóló, Romániának a háborúval való kilépése utáni örült offenzíváért. A szövetséges hatalmak a hitleri döntést mindig semmibe tekintették s a felszabadulás után a román és magyar legyőzöttséggel egyezményekben a román többségű

Erdélyt Romániának itélték. A Szovjetunió azonban, bizonyos nyugateurópai körök ellenére, mindent elkövetett, hogy Észak-erdélyt ne a Maniu-gárda, hanem a nemzetiségekkel szemben biztosítékot nyújtó demokráta Groza-kormány közigazgatásába kapcsolják be.

Ez a visszaesetelés tehát nem a fasiszta uralomra segítő régi román vezető körök előjogainak visszaállítását jelenti, anin azt a román reakció szeretné, hanem, mint azt a Vörös Hadsereg románnyelvű lapja, a Graul Nou írja: „A románokkal azonos jogok juttatását Erdély magyar lakosságának, a közélet mély és őszinte demokratizálódását, az igazságosság és a nemzeti méltóság iránti kölcsönös tisztelet légkörének megteremtését.”

Ez fog kihatni a két erdélyi nép, sőt Magyarország és Románia jóviszonyára, a román-magyar béke és ezen át a dunavölgyi béke biztosítására.

Igaz, erre a nemzetiségi békére sokan fenekednek. A háborús összeomlás utáni nehézségeket sokan használják ki nemzetiségi ellentétek szítására. A régi kiváltságaira féltékeny, a magasabb nemzeti érdekekkel szemben vak román reakció bottal és re-

volverrel szeretné türelhetlenné tenni az ittélő magyarság helyzetét. A viszálykeltésben jártas magyar reakció feleletül „nemzetközi karhatalomról” óbogat. S közben mindkettő ugyanazt a vak reményt táplálja: megnehezíteni a Groza-kormány helyzetét, fejborítani a haladó demokrácia pozícióját, s a Szovjetunió közelében újra néppellenes, szovjetellenes kormányzatokat pláncolni. S mivel mindkettő kizárólagosságra tör, azt latogatják, hogyan lehetne Erdélyt újra kettévágni, milliók tömegeket évtizedekre megnyomorítva innen is, onnan is átadni egy új határon. Mert a magyar reakció megbénul hatalmi terjeszkedés nélkül s a román reakció is erejét veszti, ha a nemzeti jogegyenlőség betartásával határt szabnak falánkságának.

Ahol ez a tervük nem fog, az önálló Erdélyi délibábját csillagotják, hogy megtörjék az izmosodó, fiatal román demokrácia egységét, amelynek sorsa, kulcs helyzeténél fogva kihat a egész Dunavölgye demokráciájára. A fasiszta reakció részről Erdélyben megőző maradványait szeretnék újra vezetőszerkezethez juttatni. Ugy, ahogy Hitler tervezte annakidején, végső megoldásnak, ha már sem Magyarországból, sem

Romániából nem tud több ágyútölteket ki-sajtolni: mindkettőt meggyőntve, Erdélyből külön tartományt teremteni „Donauland”-jában, ahol a hitlerista száz—vasgárdista—nyilas összefogásban biztosabb bázist remélt. A magyar és román zavarteltők peccenyjüket egyaránt az erdélyi kérdésből gyújtott tüzön szeretnék megsütni. Azt sem bánnák, ha ezek a lángok tovább harapóznának, végzetes katasztrófával fenyegetve. Szerencsére a nemzetközi reakció aknamunkájába kapcsolódó minden mesterkedésük megtörik a szövetséges hatalmak békeakarátán, s az erdélyi magyar demokráciának a román demokráciával való szoros összefogásán.

Az erdélyi nemzetiségi kérdés nem határkérdés és nem a nemzetközi méregkeverők kényére dobott falat. Az erdélyi nemzetiségi kérdés a román és magyar demokrácia megerősödésének, a két nép, a két ország barátságának kérdése. Az erdélyi nemzetiségi kérdés a jogegyenlőség megvalósításának kérdése, amelyet mindkét reakció kézzel-lábbal szabolat, mert utolsó, zavarteltő lehetőségét vesztene el vele.

Az erdélyi magyar demokrácia nyíltan és határozottan leszögezheti, hogy nem vezet semmi mellékgondolat útján. Hogy csak egy célja van: a közös szabadság, a közös béke megvédése. Hogy saját népünk szeretéte egyedül arra indít minket, hogy a jogegyenlőség alapuló jobb jövőnk a román népkel közösen kiépíthessük.

Egy nemzet kiált megtorlásért és igazságért!

— mondotta az ügyész a Bárdossy-per főtárgyalásán

BUDAPEST, november 3. (Rádió) A budapesti Néptörvényszék az egész magyar demokratikus közvélemény feszült érdeklődése mellett tárgyalja Bárdossy László, a háborús bűnös volt miniszterelnök perét. Pénteken a perbeszédre került sor. Fenesy Ferenc népügyész védbeszédében rámutatott arra, hogy Bárdossy, a legmagasabb közjogi tisztség viselője, nem védekezhetik, azzal, hogy nem mérhette fel bűncselekményei nagyságát.

— Egy nemzet kiált megtorlásért és igazságért! — mondotta emelt hangon az ügyész, majd arra szólította fel a népbírókat, hogy engesztelhetetlen szigorral itélkezzenek Bárdossy felett.

Ezután Szalai Sándor dr. politikai ügyész emelkedett szólásra.

— Bárdossy és a hozzá hasonlók a német nyomástól való állítólagos félelmükben megcsináltak mindent, amit csak a németek követelhettek — mondotta.

Ezután a vádlott védekezési módszereire rámutatva, így folytatta:

— Bárdossy védekezésében be akarja feleltetni a magyar népet! Azt mondja, hogy a magyar közvélemény egységes volt és szikrányi ellenállás sem mutatkozott a németek ellen. Lehetne annyi becsülete egy volt miniszternek, hogy ne vádolja azzal meg a magyar népet, hogy olyan németbérenc volt, mint ő maga.

Az ügyész szavaira tomboló, percekig zúgó taps tört ki.

Ezután Szalai ügyész felvázolta a magyar politikai élet képét az elmúlt két és fél évtizedben. Utalt arra, hogy a világfasizmus előfutára a szegedi gondolat volt, amelyet aztán Bethlen István „konszolidált”, helyreállítva a feudalizmus uralmát.

— Minden bajt és nyomorúságot Trianonra fogtak és az irredentizmus nevében lehetett mindenkit leterrorizálni, ugyanakkor zsarolva a szomszédállamokat is — mondotta az ügyész.

— Pontot kell tennünk e 25 év után. Meg kell mutatnunk, hogy ehhez nincsen semmi

közünk, ezzel egyszermündenkorra lezá-moltunk.

— Bárdossy csak egy szolgálatot tehet a magyar népek. Azt, hogy nemzete megmutathatja rajta, mennyire megveti mindazt, amit ő képvisel. Igazságot kérek a magyar népek, ennek a megalázott, kifosztott népek, mely helyét és hírét akarja visszaszerelni a világ szabadságszerető népei között. — fejezte be.

Rajniiss Ferencet Budapestre szállították

BUDAPEST, november 3. (Rádió) A háborús bűnösök újabb csoportját szállították az amerikai katonai hatóságok Ausztriából Budapestre. Ezek között van Rajniiss Ferenc, a hírhedt fasiszta sajtóengesztler is. Rajniiss-Reinisch Ferenc Imrédy bizalmasa volt, aki mindig a szélsőjobb oldali uszítás hangján irta a cikkeit. Mint kiderült, Rajniiss hosszú éve óta a Gestapo besugója és bizalmas informátora volt.

1284 új mandátumot

szerzett a községi választásokon az angol munkáspárt

LONDON, november 3. Az angliai községi választásokon a Labour Party nagy győzelmet aratott. Az eddig beérkezett jelentések szerint 2977 munkáspárti jelöltet választottak meg. 855 konzervatív, 111 liberális, 501 függetlenségi párti és 22 kommunista jelölt is a megválasztottak között van.

A munkáspártiak a választások során 1284 új mandátumot nyertek s ebben mindössze 39-et veszítettek. A választások érdekessége, hogy 600 nőt is megválasztottak.

Néhány körzetből még nem érkezett be az eredmény.

Rejtélyes körülmények között eltűnt a hírhedt Laval holtteste

PARIS, november 3. A francia fővárosból az a szenzációs jelentés érkezik, hogy eddig még ismeretlen tettesek felbontották Pierre Laval, a halálraítélt és kivégezett volt francia miniszterelnök sírhantját, holttestét ki-

emelték a koporsóból és ismeretlen helyre elszállították.

A szemtanúk szerint kisebb turista-gépkocsi hajtott a temetőnek alhoz a részéhez, ahol a kivégezettek holttestét földelték el és valószínű, hogy ennek az autónak az utasai szállították el titokban Laval holttestét.

A francia rendőrség megindította a nyomozást.

Mark Etheridge amerikai megfigyelő néhány nap múlva Baharestbe érkezik

BUKAREST, november 3. A „Timpul” jelentése szerint bukaresti politikai körökben beszélik azt a hírt, hogy Mark Etheridge, Byrnes amerikai külügyminiszter megbízottja, aki jelenleg Szófiában tartózkodik, néhány nap múlva Bukarestbe érkezik, hogy eleget tegyen meghívásának.

Etheridge Bukarestből vissza fog térni Bul-

gáriába, ahol mint megfigyelő a november 18-án megtartandó bulgárlal választásoknak lesz szemtanuja.

A mikádó eladja erdősegeit és földbirtokait!

TOKIO, november 3. (Rádió) A japán császár megkezdte erdősegeinek és földbirtokainak eladását. A mikádó magántulajdonát képező erdősegekben több mint egymillió darab kőöntött fatörzs van, amelyeket a bombakárosultak részére ad el, hogy megrongált házaikat a faanyagból helyre-hassák. A mikádó tulajdonát képező 320 hektár értékes terület is, amely eddig szigorú katonai őrzés alatt volt és amely szintén háborús cél szolgált. A katonától megfosztott japán uralkodó, most értékesíteni kívánja ezeket a területeket.

